

ISSN (Print) 2616-678X
ISSN (Online) 2663-1288

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің

ХАБАРШЫСЫ

BULLETIN

of L.N. Gumilyov
Eurasian National University

ВЕСТНИК

Евразийского национального
университета имени Л.Н. Гумилева

ФИЛОЛОГИЯ сериясы
Серия **ФИЛОЛОГИЯ**
PHILOLOGY Series

№3(128)/2019

1995 жылдан бастап шығады

Издается с 1995 года

Founded in 1995

Жылына 4 рет шығады

Выходит 4 раза в год

Published 4 times a year

Нұр-Сұлтан, 2019

Nur-Sultan, 2019

Нур-Султан, 2019

Бас редакторы **Дихан Қамзабекұлы**
филология ғылымдарының докторы, ҚР ҰҒА академигі (Қазақстан)

Бас редактордың орынбасары **Шолпан Жарқынбекова**
филология ғылымдарының докторы, проф. (Қазақстан)

Редакция алқасы

Аскер оғлы Рамиз	Ф.ғ.д., проф. (Әзербайжан)
Ақматалиев Абдылдажан	Ф.ғ.д., проф. (Қырғызстан)
Бахтикиреева Улданай	Ф.ғ.д., проф. (Ресей)
Беженару Людмила	Ф.ғ.д., проф. (Румыния)
Бейсембаева Жанаргүл	Ф.ғ.к. (Қазақстан)
Біжкенова Айгүл	Ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Жақыпов Жантас	Ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Журавлева Евгения	Ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Жаң Динжиң	PhD, проф. (Қытай)
Ескеева Мағрипа	Ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Ержласун Гүлжанат	PhD, ассоц. проф. (Түркия)
Қасқабасов Сейіт	Ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Негимов Серік	Ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Нұрғали Қадиша	Ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Нуриева Фануза	Ф.ғ.д., проф. (РФ, Татарстан)
Райхл Карл	Ф.ғ.д., проф. (Германия)
Рахманов Носимхан	Ф.ғ.д., проф. (Өзбекстан)
Риверс Уильям Патрик	PhD, проф. (АҚШ)
Сәтенова Серікгүл	Ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Султанов Казбек	Ф.ғ.д., проф. (Ресей)
Тәжібаева Сәуле	Ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Хисамитдинова Фирдаус	Ф.ғ.д., проф. (РФ, Башқұртстан)
Чернявская Валерия	Ф.ғ.д., проф. (Ресей)
Шәріп Амантай	Ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Шәріпова Гүлбану	Ф.ғ.к., доцент м.а. (Қазақстан)
Экиджи Метин	PhD, проф. (Түркия)
Янковский Генрих	PhD, проф. (Польша)

Редакцияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Нұр-Сұлтан қ., Қ.Сәтбаев к-сі, 2, 402 каб.

Тел.: +7(7172) 709-500 (ішкі 31-413)

E-mail: vest_phil@enu.kz

Жауапты редактор, компьютерде беттеген: Илияс Құрманғалиев

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы. ФИЛОЛОГИЯ сериясы

Меншіктенуші: ҚР БжҒМ «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» ШЖҚ РМК

ҚР Ақпарат және коммуникациялар министрлігінде 27.03.2018 ж. №16996-Ж тіркеу куәлігімен тіркелген.

Мерзімділігі: жылына 4 рет. Тиражы: 35 дана

Типографияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Нұр-Сұлтан қ., Қажымұқан к-сі, 12/1,

тел.: +7(7172)709-500 (ішкі 31413)

© Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті

Editor-in-Chief **Dikhan Kamzabekuly**
Doctor of philology, academician of NAS RK (Kazakhstan)

Deputy Editor-in-Chief **Zharkynbekova Sholpan**
Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)

Editorial board

Asker ogly Ramiz	Doctor of philology, Prof. (Azerbaijan)
Akmataliyev Abdildajan	Doctor of philology, Prof. (Kyrgyzstan)
Bakhtikireeva Uldanai	Doctor of philology, Prof. (Russia)
Beisembayeva Zhanargul	Can. of philology (Kazakhstan)
Bezhenaru Lyudmila	Doctor of philology, Prof. (Romania)
Bizhkenova Aigul	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Chernyavskaya Valeriya	Doctor of philology, Prof. (Russia)
Erzhiasun Güljanat	PhD, assos. Prof. (Turkey)
Yeskeyeva Magripa	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Henryk Jankowski	PhD, Prof. (Poland)
Kaskabassov Seit	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Khisamitdinova Firdaus	Doctor of philology, Prof. (RF, Bashkortostan)
Metin Ekiji	PhD, Prof. (Turkey)
Negimov Serik	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Nurgali Kadisha	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Nurieva Fanuza	Doctor of philology, Prof. (RF, Tatarstan)
Reichl Karl	Doctor of philology, Prof. (Germany)
Rakhmanov Nasimhon	Doctor of philology, Prof. (Uzbekistan)
Rivers William Patrick	PhD, Prof. (USA)
Satenova Serikkul	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Sultanov Kazbek	Doctor of philology, Prof. (Russia)
Sharip Amantay	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Sharipova Gulbanu	Can. of philology, assos. Prof. (Kazakhstan)
Tazhybayeva Saule	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Zhakypov Zhantas	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Zhang Dingjing	PhD, Prof. (China)
Zhuravleva Yevgeniya	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)

Editorial address: 2, Satbayev str., of. 402, Nur-Sultan, Kazakhstan, 010008
Tel.: +7(7172) 709-500 (ext. 31-413)
E-mail: vest_phil@enu.kz

Executive editor, computer layout: Ilyas Kurmangalyev

Bulletin of L.N. Gumilyov Eurasian National University PHILOLOGY Series

Owner: Republican State Enterprise in the capacity of economic conduct «L.N.Gumilyov Eurasian National University» Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan

Registered by Ministry of Information and Communication of the Republic of Kazakhstan. Registration certificate No 16996-Ж from 27.03.2018

Periodicity: 4 times a year Circulation: 35 copies

Address of printing house: 12/1 Kazhimukan str., Nur-Sultan, Kazakhstan 010008; tel.: +7(7172) 709-500 (ext. 31413)

© **L.N. Gumilyov Eurasian National University**

Главный редактор **Дихан Камзабекулы**
доктор филологических наук, академик НАН РК (Казахстан)

Зам. главного редактора **Шолпан Жаркынбекова**
доктор филологических наук, проф. (Казахстан)

Редакционная коллегия

Аскероглы Рамиз	Д.ф.н., проф. (Азербайджан)
Акматалиев Абдылдажан	Д.ф.н., проф. (Киргизстан)
Бахтикиреева Улданай	Д.ф.н., проф. (Россия)
Беженару Людмила	Д.ф.н., проф. (Румыния)
Бейсембаева Жанаргуль	К.ф.н. (Казахстан)
Бижкенова Айгуль	Д.ф.н., проф. (Казахстан)
Жакыпов Жантас	Д.ф.н., проф. (Казахстан)
Жан Динжин	PhD, проф. (Китай)
Журавлева Евгения	Д.ф.н., проф. (Казахстан)
Ескеева Магрипа	Д.ф.н., проф. (Казахстан)
Ержласун Гульжанат	PhD, ассоц. проф. (Турция)
Каскабасов Сейит	Д.ф.н., проф. (Казахстан)
Негимов Серик	Д.ф.н., проф. (Казахстан)
Нургали Кадиша	Д.ф.н., проф. (Казахстан)
Нуриева Фануза	Д.ф.н., проф. (РФ, Татарстан)
Райхл Карл	Д.ф.н., проф. (Германия)
Рахманов Насимхон	Д.ф.н., проф. (Узбекистан)
Риверс Уильям Патрик	PhD, проф. (США)
Сатенова Серикгуль	Д.ф.н., проф. (Казахстан)
Султанов Казбек	Д.ф.н., проф. (Россия)
Тажибаева Сауле	Д.ф.н., проф. (Казахстан)
Хисамитдинова Фирдаус	Д.ф.н., проф. (РФ, Башкортостан)
Чернявская Валерия	Д.ф.н., проф. (Россия)
Шарип Амантай	Д.ф.н., проф. (Казахстан)
Шарипова Гульбану	К.ф.н., и.о. доцент (Казахстан)
Экиджи Метин	PhD, проф. (Турция)
Янковский Хенрих	PhD, проф. (Польша)

Адрес редакции: 010008, Казахстан, г. Нур-Султан, ул. К.Сатпаева, 2, каб. 402

Тел.: +7(7172) 709-500 (вн. 31-413)

E-mail: vest_phil@enu.kz

Ответственный редактор, компьютерная верстка: Ильяс Курмангалиев

Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева. Серия ФИЛОЛОГИЯ

Собственник: РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК

Зарегистрирован Министерством информации и коммуникаций РК под номером №16996-Ж от 27.03.2018г.

Периодичность: 4 раза в год Тираж: 35 экземпляров

Адрес типографии: 010008, Казахстан, г. Нур-Султан, ул. Кажимукана, 12/1, тел.: +7(7172)709-500

(вн. 31413)

© Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева

Мазмұны

Фольклор және әдебиеттану

<i>Арыққарақызы Е. Түрік ақыны Гүлай Сормагештің поэзиясы (Балалар туындыларының ерекшелігі) .....</i>	<i>8-14</i>
<i>Баекенова А., Тұрысбек Р. Эпистолярлық мұра: хаттар мен хаттасулар (Сәбит Мұқанов жазбалары негізінде) .....</i>	<i>15-22</i>
<i>Қожашев М. Жамбылдың айтыс өнері: синкреттілік пен шеберлік .....</i>	<i>23-29</i>
<i>Мусайева И. Әзербайжан классикалық әдебиетіндегі роман жанрының генезисі .....</i>	<i>30-43</i>
<i>Назарова А., Мансұров Н. «Мифологем» терминінің этимологиялық сипаты .....</i>	<i>44-50</i>
<i>Рысқұлбекова С., Дүйсенгазы С. Тәуелсіздік толғаулары: негізі мен қазіргі үрдісі .....</i>	<i>51-58</i>
<i>Сыдықбаева А., Аймұхамбет Ж. Қазіргі қазақ әңгімесіндегі антропоморфизм көрінісі (Асқар Алтайдың «Кентавр» әңгімесі бойынша) .....</i>	<i>59-67</i>
<i>Тебегенов Т., Қожашев М. Жамбыл - Ұлы дала жыршысы .....</i>	<i>68-73</i>

Лингвистика және әдістеме

<i>Абдуова Б. Маманның кәсіби тілдік құзыреттілігі: дерек пен бағдар .....</i>	<i>74-82</i>
<i>Ержуманова А., Елубай А. Ағылшын тіліндегі Indefinite аспектісі: диахрония мен синхронияда дамуы .....</i>	<i>83-91</i>
<i>Жұмағұлова В., Кәрімова Б. Қоғамдық санаға ықпал етудегі БАҚ-тың лингвокогнитивтік мүмкіндіктері .....</i>	<i>92-99</i>
<i>Исенова Ф. Студенттердің жазбаша құзыреттілігін қалыптастырудағы академиялық эссе және оның рөлі .....</i>	<i>100-106</i>
<i>Құсайынова Ж. Синтаксистік құрылымдағы актуалдану, деактуалдану құбылыстарының грамматикалық заңдылықтарға ықпалы .....</i>	<i>107-114</i>
<i>Логинова М., Жарқынбекова Ш. Гуманитарлық білім парадигмасындағы «нарратив» түсінігі .....</i>	<i>115-128</i>
<i>Мамаева Г. Түбі бір түркі терминдері .....</i>	<i>129-136</i>
<i>Осокина Д., Мұрзалина Б. Ретроним – жаңа ағылшын терминдерін жасаудың амалы .....</i>	<i>137-145</i>
<i>Сарекенова Қ., Тұрарханова Қ. Қазақ және түрік тілдеріндегі тыныс алу жүйесіне қатысты тұрақты тіркестердің ерекшеліктері .....</i>	<i>146-152</i>
<i>Шахпұтова З., Нуртазина М. Лингвистиканың бинарлық қарама-қарсылықтары – әлемнің тілдік бейнесіндегі концептуализация тәсілі .....</i>	<i>153-164</i>

Contents

Folklore and Literary Studies

<i>Arikkarakzy E.</i> Poetry of the Turkish poet Gulay Sormagech (Features of children's works)	8-14
<i>Bayekenova A., Turysbek R.</i> Epistolary Heritage: Letters and Correspondence (based on correspondence of Sabit Mukanov)	15-22
<i>Kozhashev M.</i> Zhambul's Improvisational Art: Syncretism and Word Mastery	23-29
<i>Musaeva I.</i> Genesis of the Novel in Classical Azerbaijani Literature	30-43
<i>Nazarova A., Mansyrov N.</i> Etymological Characteristics of the Term «Mythologeme»	44-50
<i>Ryskulbekova S., Duysengazy S.</i> Independence of Tolgau: Fundamentals and Current Trends	51-58
<i>Sydykbaeva A., Aimukhambet Zh.</i> Manifestation of Anthropomorphism in Modern Kazakh Story (based on Askar Altai's story «Centauri»)	59-67
<i>Tebergenov T., Kozhashev M.</i> Zhambyl - Poet of the Great Steppe	68-73

Linguistics and methodics

<i>Abduova B.</i> Professional Language competence: Facts and Direction	74-82
<i>Erzhumanova A., Elubai A.</i> English Indefinite Aspect: Development in Diachrony and Synchrony	83-91
<i>Zhumagulova V., Karimova B.</i> Linguo-Cognitive Opportunities of Mass Media in Manipulating Public Consciousness	92-99
<i>Issenova F.</i> Academic Essay and Its Role in the Formation of Students' Written Competence	100-106
<i>Kussaiynova Zh.</i> Influence of Actualization and Deactualization Phenomena on Syntactic Laws	107-114
<i>Loginova M., Zharkynbekova Sh.</i> The concept of «narrative» in the paradigm of humanitarian knowledge	115-128
<i>Mamayeva G.</i> Single-rooted Turkic terms	129-136
<i>Ossokina D., Murzalina B.</i> Retronym as a Mean of Formation of New English Terms	137-145
<i>Sarekenova K., Turarkhanova K.</i> Features of Phraseological Units Related to Human Respiratory System in Kazakh and Turkish	146-152
<i>Shakhputova Z., Nurtazina M.</i> Linguistic Binary Oppositions As a Way of Conceptualization of Linguistic World View	153-164

Содержание

Фольклор и литературоведение

<i>Арыккарақызы Е.</i> Поэзия турецкого поэта Гулая Сормагеча (Особенности детских произведений)	8-14
<i>Баекенова А., Турысбек Р.</i> Эпистолярное наследие: письма и переписки (по материалам переписки Сабита Муканова)	15-22
<i>Кожашев М.</i> Импровизаторское искусство Жамбыла: синкретизм и мастерство слова	23-29
<i>Мусайева И.</i> Генезис романа в классической азербайджанской литературе ...	30-43
<i>Назарова А., Мансуров Н.</i> Этимологическая характеристика термина «мифологема»	44-50
<i>Рыскулбекова С., Дуйсенгазы С.</i> Толгау независимости: основы и современные тенденции	51-58
<i>Сыдыкбаева А., Аймухамбет Ж.</i> Проявление антропоморфизма в современном казахском рассказе (По рассказу «Кентавр» Аскара Алтая)	59-67
<i>Тебегенов Т., Кожашев М.</i> Жамбыл – поэт Великой степи	68-73

Лингвистика и методика

<i>Абдуова Б.</i> Профессиональная языковая компетентность: факты и направление ...	74-82
<i>Ержуманова А., Елубай А.</i> Indefinite аспект английского языка: развитие в диахронии и синхронии	83-91
<i>Жумагулова В., Каримова Г.</i> Лингвокогнитивные возможности СМИ в воздействии на общественное сознание	92-99
<i>Исенова Ф.</i> Академическое эссе и его роль в формировании письменной компетенции студентов	100-106
<i>Кусаинова Ж.</i> Влияние явлений актуализации, деактуализации на синтаксические закономерности	107-114
<i>Логинова М., Жаркынбекова Ш.</i> Понятие «нарратив» в парадигме гуманитарного знания	115-128
<i>Мамаева Г.</i> Однокорневые тюркские термины	129-136
<i>Осокина Д., Мурзалина Б.</i> Ретроним как средство образования новых английских терминов	137-145
<i>Сарекенова К., Турарханова К.</i> Особенности фразеологических единиц, связанных с системой дыхания человека на казахском и турецком языках	146-152
<i>Шахпуртова З., Нуртазина М.</i> Лингвистические бинарные оппозиции как способ концептуализации языковой картины мира	153-164

ХФТАР 17.81.31

Темірхан Тебегенов, Мұхит Қожашев¹

Абай ат. Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, Алматы, Қазақстан
(E-mail: ¹raimbek26@mail.ru)

Жамбыл - Ұлы дала жыршысы

Аңдатпа. Мақалада Жамбыл ақынның Ұлы даланы мекендеген халықтардың достығы мен ұлттық ерекшелігін ұлықтаған шығармалары бүгінгі қоғам талабына сай зерделеніп, тарихи салыстырмалы аяда әдебиеттану саласының жаңа тәсілдерін қолдана отырып талданған.

Ақындық-жыршылық сипатта кеңестік халықтардың бірлігін жырлаған Жамбыл А.С. Пушкинге және тынық Дон ұлдарына, Солтүстік полюсті бағындырушыларға, испаниялық қаһармандарға, Отан батырларына және қарапайым еңбек адамдарына поэтикалық қуатын арнады. Оның жасампаз толғауы – «Ленинградтық өрендерім» ақындық шеберлік пен мейірімге толы жүректен шыққан даналық сөздің асқар шыңы.

Түйін сөздер: Жамбылтану, ақындық, ақындық қуат, Ұлы дала, ақындық дәстүр, жаңашылдық, жыршылық, халықтар достығы.

DOI: <https://doi.org/10.32523/2616-678X-2019-128-3-68-73>

Кіріспе. Жамбыл өлеңдерінің қуаты, құдіреті – оның өрнекті теңеу, ойлы тереңдігінде жатыр. Жыр жауһарынан ұлы мұхиттың, Ұлы даланың құдіретін таныған сайын ақынның жаңа кендеріне, асыл қазынасына жолығасыз. Сөзден інжу-маржан тізген Жамбыл Жабаевтың сом-сом жарқыраған саф алтындай қайталанбас зергерлігі сол Ұлы дала құндылықтарынан бастау алады.

Елім – бейбіт, жерім – құт,

Тілім – шырын, жырым – жент, [1,35 б.] - деп төгіледі қарт жырау. Елінің бейбіт, жерінің берекелі құт болуы – адамзат үшін нағыз бақ пен бақыт. Ал, Ұлы даланың ең биік қасиеті – ана тілімізді ең тәтті, ең ләзатты шекер шырынға, жырын жентке теңеуді де – қайталанбас құбылыс. Ана тілі – әр ұлттың баға жетпес асылы. Мұны Жамбыл ақын терең түйсінгені анық [2, 51 б.].

Жамбыл түркі әлемінің, сондай-ақ, шығыстың қисса, дастандарын жақсы білген. Жасынан ел-жұрт алдында таңды-таңға ұрып, мәнерлеп, нақышына келтіріп жыр айтқан. Сол ғажап қисса-дастандардың кейбіреуінің мазмұнын ғана қалдырып, өзінше түрлендіріп, жаңаша жырлап шыққан. Әйгілі «Көрұғлы» дастанын Жамбыл былай деп бастайды:

Домбыраны қолға алып,

Ойланып қатты толғанып,

Тыңдауға халық келгенде,

Көрұғлыны қозғалық.

Сөз шумақтан оралып,

Бір сөзден бір сөз таралып,

Желді күнге жалындай,

Сөзім бір кетсе қозданып,

Ажалдан қорықпай түйілер.

Аспандап қыран шарласа,

Ақын қорықпай шүйілер. [1,12 б.]

Туған жерін, Отанын әспеттеп, әсерлеп, ерекше ыстық ықыласпен мәнерлеп жырлаған Жамбыл Ұлы дала табиғатымен аситасып кетеді:

*Бұлақтан таудан арна ақса,
Теңіз болар аяғы.
Көк жұлдызын қолға ұстап,
Түймесі етіп қадады.
Осыларды мадақтап,
Жамбыл жыры сондықтан,
Көктен күнді шалады,
Күркіреп жерді жарады!
Одағым – бақыт ордасы,
Күнге тіккен туым бар.
Одағым маған тіл берді,
Шешен тілге жыр берді,
Бірлескен күнге арнаған,
Міне, осындай жырым бар! [1, 28 б.]*

Ұлы ақын Жамбылдың елшілділігі өз алдына, ақынның халықтар достығына келгенде де жыршы ешбір таусылмайды. Себебі ынтымақты, татулықты ту еткен оны басты ойы – ел амандығы, бірлігі еді. Ақынның шексіз сүйіспеншілігі, риясыз ықыласы – ел-жұрты мен алыс-жақын халықтар ынтымағына өнеге [3, 42 б.].

Көрнекті фольклорист, академик С.А. Қасқабасов: «...XX ғасырдағы қазақ поэзиясында жалпы мемлекеттік мәні бар мәселелерге «әлеуметтік талап» («социальный заказ») түрінде болса да жедел әрі зор жыраулық қуатпен алғаш толғаған және сол арқылы өзін де, қазақ жұртын да барша жаһанға жария еткен – Жамбыл. Ол байырғы ұлы жыраулардың дәстүрін қайта түлетіп, біздің дәуірімізге жаңа сапада, соны мазмұнға байытып жеткізді» [5, 21 б.], - деп Жамбыл поэзиясындағы тарихи үдерістің негізгі және басты ерекшеліктерін нақты айтқан. Олар: табиғи таланттың уақыт пен кеңістікке сай қуат-күшпен дами беретіні және жыраулық дәстүрдің XX ғасырдағы анық ізбасары екендігі. Ұлы даланың ұлағатының сабақтастығы да осында.

Бұл – заманында хандығының бас идеологы болған Асан қайғы, Шалкиіз, Жиембет, Үмбетей, Бұқар жыраулардың өнер жолының жалғасы дегенді білдіреді. Демек, осы дәстүр Жамбылға да жат емес және мұны «Мәңгілік ел» мұраты аясында да қарау маңызды.

«Ақын даңқы – халық даңқы» деген тоқтамның ұқтырар мағынасы өте зор. Жамбыл туындылары болашақ ұрпаққа нені аманат еткенін түсіну үшін ақынның өлеңдеріндегі әлем халқын құрметтеу мәдениетіне, береке-бірліктің философиясына басты назар салу қажет.

Ақын мен заман, адам мен адамзаттық мұраттарының бірлігі тұрғысынан бағамдағанда, Жамбыл ұлы үндестіктің, үйлесімнің асқарында тұр. Жамбылды көргендер ол туралы неге тек қана асқақ пікірде қалатын болған? Тіпті оны көрмеген адамдардың өзі ұлы жырауға туғанындай жақындай түсетінінің сыры неде? «Жамбыл мұражай үйінде» ақын мен Сәбит Мұқановтың бейне бір әкелі-балалы адамдай арқа-жарқа құшақтасып отырып түскен әйгілі суреті бейнеленген кілемше тұр. Осы суретті кілемше, осы сәт жырау құшағының әрі кеңдігін, әрі ашықтығын көрсетеді. Жұмыр жерде қанша ұлт пен этнос болса, түрлі деңгейде соншама өркениет тарихы, философиясы, әдебиеті мен мәдениеті бар.

Міне, осының ішінде ақындық өнерімен әлемдік поэзияның жалына жармасып суырыпсалып айтатын айтыс өнерінде қазақ алға шығары сөзсіз. Өйткені, айтыс – қазақ ұлтының хас (әлбетте, қырғыздарды қосқанда) табанда тауып айтатын таңғажайып өнері ғана емес, төл паспорты және әлем халқы алдындағы мақтанышы.

Міне, осы өнердің қыран тұғырында жыр алыбы – Жамбыл Жабаев тұр. Оған түрік халықтары, Еуропа ұлыстары шәк келтірмеген. Олардың берген бағасы, азаматтық, ғылымдық, жазушылық ой-пікірлері мен тұжырымдамалары ғылыми айналымда жүр. Бұл шынайы пайымдамалар мен зерттеулерден шығар қорытынды: Жамбыл Жабаев – өз дәуірінің пер-

зенті және тарихи уақыт пен кеңістіктен биікке көтерілген ұлы тұлға. Ол – өз заманының керекті ғылымы мен білімін жете игерген адам. Ұлы дала руханиятының әдебиет, тіл, мәдениет, тарих, философия, педагогика, психология салаларын меңгерген ғұламасы. Қазіргі тілмен айтқанда, универсал гуманитар маман. Сондықтан да ол ұлы үндестіктің асқар шыңына шыға алды: «дала Гомері» деген атақ Жамбылдың негізгі ғылыми атағы десек те болады. Ол – қайталанбайтын құбылыс, ол – қайта туған және қайта тумайтын – феникс, ол – жыр алыбы. Біз Жамбыл туралы жазбалардан көбіне шындықты көреміз, ал шындықтың өзіне тартатын құдіреті бар екені барша адам баласына мағлұм. Ақынға биік құндылыққа үмтылғандай жақындай түссек, оның сыр сандығы ашылады. Өйткені Жамбыл Жабаев – кіршіксіз адам, алып жүректі ақын, көп жасап, көпті көрген дана.

Жау жағадан алған екінші дүниежүзілік соғыс кезіндегі қысыл-таяң күндерде жасы жүзге таянған қарт жырау даусы қыран құстай саңқылдап, бүкіл елдің намысын жаныды.

Винтовкасын кезеніп,

Сарбаз шықса соғысқа.

Домбырасын безеніп,

Жамбыл барад соғысқа, [11, 7 б.] – деп дүр сілкініп, ел қайғысын омыртқасы омырылып, қабырғасы қайысып сезінді, намысын жанып жеңіске үндеді.

Ел намысы дегенде,

Ерлер қашан оянды. – деп, жас буынды ержүректілікке, қаһармандыққа үндеді. Жамбыл соғысқа аттанған азаматтарды ұлтына бөлмеді, бәрін «балам» деп бауырына тарта сөйледі:

Тұнжыраған күн туды,

Жау қолқаға ұмтылды,

Топыраққа теңемек

Ата мекен жұртыңды,

Аянатын не қалды?

Аяулыңды жау алды!

Ерлер қашан аянды!

Құтты қоныс көкорай –

Еліміздің бағындай;

Ата-баба мұрасы –

Көздің қара-ағындай!

Соларды жау шапқанда

Лауламас кім жалындай? [11, 61 б.]

Ақын «Құтты қоныс – қасиетті бабалар мекені үшін қасық қаны қалғанша жауға берілме» деп, асыл қыран – ұландарына Алатаудан саңқылдап жар салды, құрыш жігер берді.

Тыныштық күнде сөйлесем,

Төгілген тілден шекер-бал.

Қатерлі күнде тебіренсем,

Сөзімде менің қаһар бар.

Қазақтың батыр ұлдары

Жан үшін жаудан жан алған,

Сендерді көріп тұр кәрі

Жанары талмай қараудан.

Бермеңдер жауға қаланы

Қолымен елдің қаланған! [11,69 б.]

Халық қаһарланса бірлігі шарболаттай бекемдене түседі, қылышы алдаспандай жарқылдайды, кек оттай лаулайды. Баба сөзі сарбаз ұлдарына дем береді, алға ұмтылды-

рады. Соғыс кезіндегі жауынгерлерді, олардың құрыштай берік намысын ақын тамаша суреттейді. Майдан өтіндегі жауынгерлерге «атақты батырлардай, аңыздағы қаһармандай болып, жаудан қайтпас, туған еліне тек жеңіспен орал» деп ақ батасын береді, намысқа оранған от-жырын жолдайды.

Ер боп өсіп, елімде

Махамбеттей батыр бол. [11, 45 б.] – дейді.

Немесе:

Амангелді атаңдай,

Жаудан, балам, шегінбе! [11,47 б.] – деп асқақ рух береді:

Тағы бір тұста:

Тыңда, жауды жапырмай

Жолбарыс тонды батырдай» [11, 52 б.] - деп арғы Кавказдың ұлықтаған атақты батырындай бол деп үндейді. Енді бірде:

Көрұғылындай батыр бол

Жаудан қайтпа! – дегенім! [11, 57 б.] – деп түркі әлемінің аңызындағыдай қаһарман болуды аманаттайды.

Жамбылтанудың шыңы – әлемдік деңгейдегі ғұламалардың ақын шығармаларына деген көзқарасының биіктігінде. Сол себепті де дүниежүзі оны «Халық поэзиясының алыбы, ХХ ғасырдың Гомері» деп атады. Бұл – Ұлы дала ақындық мектебіне берліген зор баға. Ақындығының басты белгісі – оның халықтығында. Халықшыл ақынның өзі: «Жамбыл – менің жәй атым, Халық – менің шын атым» деуі жайдан-жай емес.

Әлемнің озық ойлы қайраткерлері мен көрнекті жазушылары Жамбылдың көзі тірісінде де, өмірден озғаннан кейін де ақын еңбегін зор құрметпен атады. «... *Жамбыл мейлінше күрделі құбылыс. Көпшіліктің көз алдында отырып, өлеңді суырып салу жұрттың айтатындай, ең жоғары мәртебелі өнер. Жамбыл бір сәттегі ақындық үйлесімділіктің асқақ дарынын бойына жиган кісі. Міне, сондықтан да Жамбылдың сөздері ұрпақтан-ұрпаққа мұра болып келеді*». Бұл – Жамбыл туралы Шыңғыс Айтматов сөзі. Француздың атақты жазушысы Ромен Роллан ақынның мерейтойына: «*Батыс Альпінің жүрегінен қазақ халқының және жаңа адам баласының жыршысы, Қазақстан даласының жүрегі Жамбылға туысқандық сәлем жолдаймын*», - деген жеделхат жіберген.

Тәжік ақыны Мирзо Турсын-Заде 125 жылдық мерейтойына арналған кеште: «*Қазақ халқы ұлы жыршы Жамбылды дүниеге келтірді. Оның өлеңдерін оқыған кезде көз алдыңа Алатау елестейді. Жамбылдың поэзиясы ғасырлар бойы жасайды, әрқашанда өлмейді. Ең биік шыңы – адамның жаны, адамның жүрегі, Жамбыл өзінің поэзиясымен бұл шыңға жол таба білді және бұл шыңды бағындырды*», - деді.

Барша жұрттың татулығы мен ынтамақтығы, бірлігі мен елдігін ойлаған ұлы жырау-дың жүрегі – қазақтың Ұлы даласындай кең еді. Қарт жырау әлемнің мұң-мұқтажын тыңдай отырып, езілгенге, мұқалғанға, қорғансызға құшағын жая білді. Бұл – ақынның көрегенділігі мен ұлығы еді.

Әдебиеттер тізімі

- 1 Кенжебаев Б. Қазақ халқының жыршысы - Жамбыл Жабаев. / Б. Кенжебаев - Алматы, 1955. -32 б.
- 2 Қасқабасов С.А. Жамбыл. / С.А. Қасқабасов - Алматы, М.О. Әуезов ат. ӘӨИ., 2011. - 463 б.
- 3 Базарбаев М. Жамбыл – халық жыршысы: Жамбыл Жабаев. Екі томдық шығ. жинағы 1-т., / М. Базарбаев - Алматы: Жазушы, 1982. - 255 б.
- 4 Садырбайұлы С. Фольклор және Жамбыл. / С. Садырбайұлы - Алматы: «Ана тілі» баспасы, 1996. - 240 б.

- 5 Жармағамбетов Қ. Жамбыл Жабаевтың өмірі мен творчествосы / Қ. Жармағамбетов - Алматы, 1955. - 299 б.
- 6 Амандықов Я. Жамбыл өнер әлемінде. / Я. Амандықов - Алматы, «Қайнар» баспасы, 1998. - 176 б.
- 7 Жолдасбеков М. Жамбыл және оның ақындық дәстүрі: филол.ғыл.докт... дисс. автореф. / М. Жолдасбеков - Алматы, 1993. - 35 б.
- 8 Садырбайұлы С. Жамбыл жайындағы алғашқы жарияланымдар // Егемен Қазақстан. - 1996. - 16 сәуір - №76.
- 9 Жамбыл туралы сөз: Баяндамалар мен мақалалар жинағы / Жауапты редакторы Б.Б. Мамраев, Қ.Х. Сәлімгерей. - Алматы: Комплекс, 1996. - 153 б.
- 10 Атшабаров Б. Жамбыл жырлаған «Көрұғлы» // Қазақ әдебиеті, 2 тамыз, 1972. - 336 б.
- 11 Жабаев Ж. Шығармалар жинағы. / Ж. Жабаев - Алматы, 1982. 1-т. - 336 б.
- 12 Путилов Б.Н. Искусство былинного певца (из текстологических наблюдений над былинами) / Б.Н. Путилов // Принципы текстологического изучения фольклора. - Москва-Ленинград: Изд-во АН СССР, 1961. - Т. 6. - 393 с.

Темирхан Тебегенов, Мухит Кожашев

Казахский национальный педагогический университет им. Абая, Алматы, Казахстан

Жамбыл – поэт Великой степи

Аннотация. В статье Жамбыл является новым аспектом поэта - он высоко оценил дружбу и национальное достоинство народа, его произведения были проанализированы в соответствии с требованиями современного общества и проанализированы с использованием нового исторического сравнительного анализа и литературной критики.

Жамбыл посвятил поэтические произведения Пушкину и сыновьям Дона, субподрядчикам Северного полюса и испанским родственникам, героям нашей Родины и простым людям. Его вечные «Ленинградцы – дети мой» стали пиком поэтического таланта и мудрости от души.

Ключевые слова: жамбылеведение, поэзия, поэтическая сила, поэтическая традиция, инновация, искусство былинного певца, дружба народов.

Temirchan Tebegenov, Mukhit Kozhashev

Abay Kazakh National Pedagogical University, Almaty, Kazakhstan

Zhambyl - Poet of the Great Steppe

Abstract. In the article, Zhambyl is a new aspect of the poet - he praised the friendship and national dignity of the people. His works were analyzed in accordance with the requirements of modern society and analyzed using a new historical comparative analysis and literary criticism.

Zhambyl devoted poetry to Pushkin and the sons of the Don, subcontractors of the North Pole and Spanish relatives, the heroes of our country and ordinary people. His eternal «Leningraders - my children» became the peak of poetic talent and wisdom from the heart.

Key words: Zhambyl studies, poetry, poetic power, poetic tradition, innovation, the art of an epic singer, friendship of nations.

References

- 1 Kenzhebaev B. Qazaq chalqynyn zhyrshysy - Zhambyl Zhabaev [The Kazakh people's poet Zhambyl Zhabayev]. (Almaty, 1955, 32 p.). [in Kazakh]
- 2 Kaskabasov S.A. Zhambyl [Zhambyl]. (The name M.O. Auezov MDI, Almaty, 2011, 463 p.). [in Kazakh]
- 3 Bazarbayev M. Zhambyl – chalıq zhyrshysy [Zhambyl is the national poet]. (Zhazushy, Almaty, 1982, 255 p.). [in Kazakh]
- 4 Sadyrbaevich S. Folklor zhane Zhambyl [Folklore and Zhambyl], (Native language, Almaty, 1996, 240 p.). [in Kazakh]
- 5 Zharmagambetov K. Zhambyl Zhabaevtyn omiri men tvorchestvosy [The life and work of Zhambyl Zhabayev]. (Zhazushy, Almaty, 1955, 299 p.). [in Kazakh]
- 6 Amandykov Ya. Zhambyl oner aleminde [Zhambyl in the world of Art]. (Kainar, Almaty, 1998, 176 p.). [in Kazakh]
- 7 Dzholdasbekov M. Zhambyl zhane onyn aqyndyq dasturi: filol. gyl. dokt... diss. avtoref. [Zhambyl and his poetic tradition: philologist.doc...diss. author]. (Almaty, 1993, 35 p.). [in Kazakh]
- 8 Sadyrbaiuly S. Zhambyl zhayndagy algashqy zhariyalanymdar [The first publications on Zhambyl]. (Newspaper «Egemen Kazakhstan», 1996, (76), April 16.). [in Kazakh]
- 9 Zhambyl turaly soz: Bayandamalar men maqalalar zhinagy [About Zhambyl: Reports and articles], zhaupty redaktory B.B. Mamraev, Q.Ch. Salimgerei [Responsible editor B.B. Mamraev, K.H. Salimkerei]. («Complex», Almaty, 1996, 153 p.). [in Kazakh]
- 10 Atshabarov B. Zhambyl zhyrlagan «Korugly» [«Korugly» by Zhambyl]. (Newspaper «Kazakh literature», August 2, 1972.). [in Kazakh]
- 11 Zhabayev Zh. Shygarmalar zhinagy [Collections of works], (Almaty, 1982, 336 p.). [in Kazakh]
- 12 Putilov B.N. Iskustvo bylinnogo pevtsa (iz tekstologicheskikh nablyudeniy nad bylinami) [The art of an epic singer (from textual observations of epics)], Printsipy tekstologicheskogo izucheniya fol'klora [Principles of textual study of folklore], (Publishing House of the Academy of Sciences of the USSR, Moscow-Leningrad, 1961, (6), 393 p.).

Авторлар туралы мәлімет:

Тебегенов Темірхан – филология ғылымдарының докторы, профессор. Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, Достық даңғылы, 13, Алматы, Қазақстан.

Қожашев Мұхит - Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті «6D021400-Әдебиеттану» мамандығының 3 курс докторанты, Достық даңғылы 13, Алматы, Қазақстан.

Tebergenov Temirchan - Doctor of Philology, Professor, Abay Kazakh National Pedagogical University, Dostyk Avenue 13, Almaty, Kazakhstan.

Kozhashev Muchit - 3rd year doctoral student of the specialty «6D021400 - Literary criticism» of Abai Kazakh National Pedagogical University, Dostyk Avenue 13, Almaty, Kazakhstan.

**«Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы.
Филология сериясы» журналында мақала жариялау ережесі**

1. Журналдың мақсаты. Филология ғылымдарының өзекті мәселелерін, тіл және әдебиетті оқыту әдістемелерін және де ғылыми конференциялардың ең маңызды материалдарын, библиографиялық шолу мен сын пікірлерді көрсететін әдебиеттану және тілтану саласындағы мұқият тексеруден өткен ғылыми жұмыстарды жариялау.

2. Журналда мақаланы жариялаушы автор Ғылыми басылымдар бөліміне (*мекенжайы: 010008, Қазақстан, Нұр-Сұлтан қаласы, Қ.Сәтпаев көшесі, 2, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Бас ғимарат, 402 кабинет*) қолжазбаның қол қойылған бір дана қағаз нұсқасын тапсыру және **Word** форматындағы электронды нұсқасын **vest_phil@enu.kz** электрондық поштасына жіберу қажет. Қағазға басылған мақала мәтіні мен электронды нұсқасы бірдей болулары қажет. Мақаламен бірге автордың жұмыс орнынан алынған **Ілеспе хат** та тапсырылуы қажет. Мақалалар **қазақ, орыс, ағылшын** тілдерінде қабылданады.

3. Авторлардың редакцияға мақалаларды жіберуі «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысында» басуға және шет тіліне аударып, қайта басуға келісімін білдіреді. Автор мақаланы редакцияға жіберу арқылы өз туралы мәліметтің дұрыстығына, мақала көшірілмегендігіне (плагиаттың жоқтығына) және басқа да заңсыз көшірмелердің жоқтығына, барлық көшірмелердің, кестелердің, сұлбалардың, иллюстрациялардың тиісті түрде рәсімделгеніне кепілдеме береді.

4. Ұсынылатын мақала көлемі (жекедеректер мен әдебиеттер тізімін қоса):
- мақалалар үшін - 8 беттен 16 бетке дейін;
- сын пікірлер (монографияға, кітапқа) және конференция туралы пікір - 6 дан 12 бетке дейін.

5. Мақалаға қойылатын талаптар:

- **Microsoft Word** (docx) форматындағы файлда;
- **Times New Roman** шрифінде;
- жақтау жолағы 2x2x2x2;
- 1,5 жоларалық интервалы;
- 14 кегл;
- мәтінді жақтау көлеміне сәйкестендіру керек;
- Әрбір азатжол қызыл сызықтан басталуы қажет (1 см шегініс);
- **транслитерация** Library of Congress (LC) жүйесінде жасалуы керек.

Мақаланың құрылымы:

XҒТАР <http://grnti.ru/> - бірінші жолдың сол жақтауында;

Автор(лар)дың аты-жөні – жолдың ортасында **қою әріппен** жазылады;

Мекеменің толық атауы, қаласы, мемлекеті (егер авторлар әртүрлі мекемелерде жұмыс істесе, онда автордың тегі мен тиісті мекеменің қасында бірдей белгіше қойылады) Автор(лар)дың **E-mail-ы** – жақша ішінде (*курсивпен*);

Мақала атауы – жолдың ортасында (жартылай қою кіші әріппен жазылады)

Аңдатпа – (100-200 сөз) формуласыз, мақаланың атауын мейлінше қайталамауы қажет; әдебиеттерге сілтемелер болмауы қажет; мақаланың құрылысын (кіріспе, зерттеу әдіснамасы мен әдістемесі, зерттеу нәтижелері, қорытынды) сақтай отырып, мақаланың қысқаша мазмұны берілуі қажет.

Түйін сөздер («Түйін сөздер» сөз тіркесі **жартылай қоюмен** белгіленеді) (5-8 сөз немесе сөз тіркестері) - Түйін сөздер зерттеу тақырыбын өте дәл бейнелеу керек, сонымен қатар, ақпараттық-ізвестіру жүйелерінде мақаланы жеңіл табуға мүмкіндік беретін мақала мәтінінің терминдерін және де басқа маңызды ұғымдарды қамтуы қажет.

Мақаланың негізгі мәтіні кіріспені, мақсат пен міндеттерді қоюылуын, зерттеу тақырыбы бойынша жұмыстардың шолуын, зерттеу әдістерін, нәтижелері/талқылауы,

қорытынды қамтуы қажет (жоларалық интервал - 1, азат жол «қызыл жолдан» - 1 см, беттеу жолағы – еніне сай жасалады).

Кестелер, суреттер – аталғаннан кейін орналастырылады. Әр иллюстрация қасында оның аталуы болуы қажет. Сурет айқын әрі сканерден өтпеген болуы керек.

Мақаладағы формулалар тек мәтінде оларға сілтеме берілсе ғана нөмірленеді.

Жалпы қолданыста бар аббревиатуралар мен қысқартулардан басқаларына міндетті түрде алғаш қолданғанда түсініктеме берілуі қажет.

Қаржылай көмек туралы ақпарат бірінші бетте көрсетіледі.

Әдебиеттер тізімі. Мәтінде әдебиеттерге сілтеме тікжақшаға алынады. Мәтіндегі әдебиеттер тізіміне сілтемелердің нөмірленуі мәтінде қолданылуына қатысты жүргізіледі: мәтінде кездескен әдебиетке алғашқы сілтеме [1, 153 б.] арқылы, екінші сілтеме [2, 185 б.] арқылы т.с.с. жүргізіледі. Мақаланың негізгі мәтініндегі кітапқа сілтеме қолданылған беттерді көрсету керек (мысалы, [1, 45 б.])

Жарияланбаған еңбектерге сілтемелер жасалмайды. Сонымен қатар, рецензиядан өтпеген басылымдарға да сілтемелер жасалмайды (әдебиеттер тізімін, әдебиеттер тізімінің ағылшынша әзірлеу үлгісін төмендегі мақаланы рәсімдеу үлгісінен қараңыз).

Мақала соңындағы әдебиеттер тізімінен кейін библиографиялық мәліметтер орыс және ағылшын тілінде (егер мақала қазақ тілінде жазылса), қазақ және ағылшын тілінде (егер мақала орыс тілінде жазылса), орыс және қазақ тілінде (егер мақала ағылшын тілінде жазылған болса) беріледі.

Авторлар туралы мәлімет: аты-жөні, ғылыми атағы, қызметі, жұмыс орны, жұмыс орнының мекенжайы, телефон, e-mail – қазақ, орыс және ағылшын тілінде толтырылады.

6. Қолжазба мұқият тексерілген болуы қажет. Техникалық талаптарға сай келмеген қолжазбалар қайта өңдеуге қайтарылады. Қолжазбаның кейін қайтарылуы, оның журналда басылуына жіберілуін білдірмейді.

7. Электронды корректурамен жұмыс істеу. Ғылыми басылымдар бөліміне түскен мақалалар жабық (анонимді) тексеруге жіберіледі. Эксперттер ұсынылған мақалаға оның жариялау мүмкіндігі, жақсарту қажеттілігі немесе қабылданбауы туралы дәлелді қорытындысын қамтитын жазбаша сын пікір береді. Жарамсыз деп таныған мақала қайтара қарастырылмайды. Мақаланы түзетуге ұсыныс берген жағдайда авторлар үш күн аралығында мақаланың корректурасын жіберу керек. Мақаланың түзетілген нұсқасы мен автордың рецензентке жауабы редакцияға жіберіледі. Оң сын пікірлер алған мақалалар оларды талқылау және басылымға бекіту үшін журналдың редакциялық алқасына ұсынылады.

Журналдың басылым жиілігі: жылына 4 рет.

8. Төлемақы. Басылымға рұқсат етілген мақала авторларына келесі реквизиттер бойынша төлем жасау қажет (ЕҰУ қызметкерлері үшін - 4500 теңге; басқа ұйым қызметкерлеріне - 5500 теңге).

Реквизиттер:

- 1) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «Банк ЦентрКредит»
БИК банка: КСЖВКЗКХ
ИИК: KZ978562203105747338
Кбе 16
Кнп 859- за статью

- 2) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «Bank RBK»
Бик банка: KINCKZKA
ИИК: KZ498210439858161073
Кбе 16
Кнп 859 – за статью

- 3) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «ForteBank»
БИК Банка: IRTYKZKA
ИИК: KZ599650000040502847
Кбе 16
Кнп 859 – за статью

- 4) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «НародныйБанкКазахстан»
БИК Банка: HSBKKZKX
ИИК: KZ946010111000382181
Кбе 16
Кнп 859. - за статью

«Мақала үшін, автордың АТЫ-ЖӨНІ»

Provisions on articles submitted to the journal “Bulletin of the L.N. Gumilyov Eurasian National University. Philology Series”

1. Goal of the journal. Publication of carefully selected original scientific papers in the fields of literary studies, linguistics, reflecting the actual problems of philology, language and literature teaching methods, most significant proceedings of scientific conferences, bibliographic summaries and reviews.

2. An author who wishes to publish a paper in the journal must submit the paper in one hard copy (printed version), signed by the author, to the scientific publication office (at the address: 010008, the Republic of Kazakhstan, Nur-Sultan, Satpayev St., 2. The L.N. Gumilyov Eurasian National University, Main Administrative Building, Office 402) and by e-mail **vest_phil@enu.kz** in **Word** format. At the same time, strict compliance between Word-version and the hard copy is required. And also the authors need to submit a cover letter.

Language of publications: Kazakh, Russian, English.

3. Submission of papers to the scientific publication office means the authors' consent to the right of the Publisher, the L.N. Gumilyov Eurasian National University, to publish papers in the journal and their re-publication in any foreign language. By submitting the text of the paper for publication in the journal, the author guarantees the correctness of all information about themselves, lack of plagiarism and other forms of unauthorized use in the article, proper formulation of all borrowings of text, tables, diagrams, and illustrations.

4. The recommended volume of the paper (including metadata and references):

- for papers – between 8-16 pages;
- for reviews (of monographs, books), reviews on conferences – between 6-12 pages.

5. Text formatting requirements:

- Microsoft Word file format (docx);
- Times New Roman font;
- the size of the fields 2 * 2 * 2 * 2;
- line spacing 1,0;
- size 14;
- text alignment in width;
- each paragraph beginning with the main line (indent 1 cm);
- transliteration is carried out according to the Library of Congress (LC) system.

Structure of the article:

IASTI <http://grnti.ru/> – first line, left

The content of the metadata about the author (see Рәсімдеу үлгісі / Paper template)

Initials and Surname of the author (s) – center alignment, italics

Full name of the affiliation, city, country (if the authors work in different organizations, you need to put the same icon next to the name of the author and the corresponding organization)

Author's e-mail (s) – in brackets (italics)

Paper title – center alignment (bold)

Abstract (100-200 words) must not contain formulas or repeat the content of the paper; it must not contain bibliographic references; it must reflect the summary of the paper, preserving the structure of the paper – introduction, methodology and research methods, research results, conclusion.

Key words (the phrase «Keywords» is bold) (5-8 words/word groups). Keywords must be extremely accurate to reflect the subject area of the study, include terms from the text of the paper and other important concepts that make it possible to facilitate and expand the possibilities of finding the paper by means of an information retrieval system).

The main text of the paper must contain an introduction, setting goals and objectives, a review of works on the research topic, research methods, results / discussions conclusion / conclusions – line spacing – 1, «main line» indent – 1.25 cm, justified alignment.

Tables, figures must be placed after the mention. Each illustration must be followed by the inscription. Figures should be clear, clean, and unscanned. Only those formulas referenced in the text are subjected to numbering.

All abbreviations and shprttenings, with the exception of obviously well-known, must be decoded when first used in the text.

Information about the financial support of the work is indicated on the first page in the form of a footnote.

References. In the text, references are indicated in square brackets. References must be numbered strictly in the order of mention in the text. The first reference in the text to a reference must have the number [1, 153 p.], the second – [2, 185 p.], Etc. The reference to the book in the main text of the article should be accompanied by an indication of the pages used (for example, [1, 45 p.]). Links to unpublished works are not allowed. Undesirable references to unlicensed publications are not recommended (examples of the description of the list of references, descriptions of the list of references in English, see below in the sample article).

At the end of the paper, after the list of references, it is necessary to indicate bibliographic data in Russian and English (if the paper is in Kazakh), in Kazakh and English (if the paper is in Russian) and in Russian and Kazakh (if the paper is in English language).

Information about the authors: last name, first name, patronymic, scientific degree, position, affiliation, full business address, telephone, e-mail – in Kazakh, Russian and English.

6. The manuscript must be carefully verified. Non-compliant manuscripts will be returned for revision. Returning for revision does not mean that the manuscript has been accepted for publication.

7. Work with electronic proofreading. Papers submitted to the Department of Scientific Publications (editing office) are sent for anonymous review. Experts give a written review of the submitted paper with a reasoned conclusion about the possibility of its publication, the need to send for revision or (rejection) of the paper. Papers that have received a negative review are not accepted for reconsideration. Authors should, within three days, send the proofreading of the paper if it is decided to finalize the paper. Corrected versions of papers and the author's response to the reviewer are sent to the editor. Papers with positive reviews are submitted to the editorial board of the journal for discussion and approval for publication.

Periodicity of the journal: 4 times a year.

8. Payment. Authors who have received a positive opinion on publication must pay to the following banking details (for ENU employees – 4,500 KZT, for outside organizations – 5,500 KZT).

Реквизиты:

- 1) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «Банк ЦентрКредит»
БИК банка: КСЖВКЗКХ
ИИК: KZ978562203105747338
Кбе 16
Кпн 859- за статью

- 2) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «Bank RBK»
Бик банка: KINCKZKA
ИИК: KZ498210439858161073
Кбе 16
Кпн 859 – за статью

- 3) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «ForteBank»
БИК Банка: IRTYKZKA
ИИК: KZ599650000040502847
Кбе 16
Кпн 859 – за статью

- 4) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «НародныйБанкКазахстан»
БИК Банка: HSBKKZKX
ИИК: KZ946010111000382181
Кбе 16
Кпн 859. - за статью

«For the publication, Name of the author»

Положение о рукописях, представляемых в журнал «Вестник Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева. Серия Филология»

1. Цель журнала. Публикация тщательно отобранных оригинальных научных работ в области литературоведения и языкознания, отражающих актуальные проблемы филологических наук, методы преподавания языка и литературы, а также наиболее значимые материалы научных конференций, библиографические обзоры и рецензии.

2. Автору, желающему опубликовать статью в журнале, необходимо представить рукопись в твердой копии (распечатанном варианте) в одном экземпляре, подписанном автором, в Отдел научных изданий (по адресу: 010008, Казахстан, г. Нур-Султан, ул. Сатпаева, 2, Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, Учебно-административный корпус, каб. 402) и по e-mail vest_phil@enu.kz. При этом должно быть строго выдержано соответствие между Word-файлом и твердой копией. А также авторам необходимо представить **сопроводительное письмо**.

Язык публикаций: казахский, русский, английский.

3. Отправление статей в редакцию означает согласие авторов на право Издателя – Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева – публикации статей в журнале и переиздания их на любом иностранном языке. Представляя текст работы для публикации в журнале, автор гарантирует правильность всех сведений о себе, отсутствие плагиата и других форм неправомерного заимствования в рукописи, надлежащее оформление всех заимствований текста, таблиц, схем, иллюстраций.

4. Рекомендованный объем (включая метаданные и список литературы):

- для статей – от 8 до 16 страниц;
- для рецензий (на монографии), отзывов о конференциях – от 6 до 12 страниц.

5. Требования к форматированию текста:

- формат файла Microsoft Word (docx);
- шрифт Times New Roman;
- размер полей 2*2*2*2;
- междустрочный интервал 1,0; – кегль 14;
- выравнивание текста по ширине;
- каждый абзац должен начинаться с красной строки (отступ 1 см);
- транслитерация осуществляется по системе Library of Congress (LC).

Схема построения статьи:

ГРНТИ <http://grnti.ru/> – первая строка, слева

Содержание метаданных об авторе (см. Рәсімдеу үлгісі/Образец оформления статьи/ Template)

Инициалы и фамилия автора(ов) – выравнивание по центру (начертание курсивом)

Полное наименование организации, город, страна (если авторы работают в разных организациях, необходимо поставить одинаковый значок около фамилии автора и соответствующей организации)

E-mail автора(ов) – в скобках (начертание курсивом)

Название статьи – выравнивание по центру (начертание полужирным)

Аннотация (100-200 слов) не должна содержать формулы, по содержанию повторять название статьи; не должна содержать библиографические ссылки; должна отражать краткое содержание статьи, сохраняя структуру статьи – введение, методологию и методику исследования, результаты исследования, заключение.

Ключевые слова (словосочетание «Ключевые слова» выделяется полужирным) (5-8 слов/словосочетаний). Ключевые слова должны предельно точно отражать предметную область исследования, включать термины из текста статьи и другие важные понятия, позволяющие об-

---

легчить и расширить возможности нахождения статьи средствами информационно-поисковой системы).

Основной текст статьи должен содержать введение, постановку цели и задач, обзор работ по теме исследования, методы исследования, результаты/обсуждение, заключение/выводы – межстрочный интервал – 1, отступ «красной строки» – 1,25 см, выравнивание по ширине.

Таблицы, рисунки необходимо располагать после упоминания. С каждой иллюстрацией должна следовать надпись. Рисунки должны быть четкими, чистыми, несканированными. В статье нумеруются лишь те формулы, на которые по тексту есть ссылки.

Все аббревиатуры и сокращения, за исключением заведомо общеизвестных, должны быть расшифрованы при первом употреблении в тексте.

Сведения о финансовой поддержке работы указываются на первой странице в виде сноски.

Список литературы. В тексте ссылки обозначаются в квадратных скобках. Ссылки должны быть пронумерованы строго по порядку упоминания в тексте. Первая ссылка в тексте на литературу должна иметь номер [1, 153 с.], вторая - [2, 185 с.] и т.д. Ссылка на книгу в основном тексте статьи должна сопровождаться указанием использованных страниц (например, [1, 45 с.]). Ссылки на неопубликованные работы не допускаются. Нежелательны ссылки на нерцензируемые издания (примеры описания списка литературы, описания списка литературы на английском языке см. ниже в образце оформления статьи).

В конце статьи, после списка литературы, необходимо указать библиографические данные на русском и английском языках (если статья оформлена на казахском языке), на казахском и английском языках (если статья оформлена на русском языке) и на русском и казахском языках (если статья оформлена на английском языке).

Сведения об авторах: фамилия, имя, отчество, научная степень, должность, место работы, полный служебный адрес, телефон, e-mail – на казахском, русском и английском языках.

6. Рукопись должна быть тщательно выверена. Рукописи, не соответствующие техническим требованиям, будут возвращены на доработку. Возвращение на доработку не означает, что рукопись принята к опубликованию.

7. Работа с электронной корректурой. Статьи, поступившие в Отдел научных изданий (редакция), отправляются на анонимное рецензирование. Эксперты дают письменную рецензию на представленную статью с мотивированным заключением о возможности ее опубликования, необходимости направить на доработку или (отклонении) статьи. Статьи, получившие отрицательную рецензию, к повторному рассмотрению не принимаются. Авторам в течение трех дней необходимо отправить корректуру статьи в случае принятия решения о доработке статьи. Исправленные варианты статей и ответ автора рецензенту присылаются в редакцию. Статьи, имеющие положительные рецензии, представляются редколлегии журнала для обсуждения и утверждения для публикации.

Периодичность журнала: 4 раза в год.

8. Оплата. Авторам, получившим положительное заключение к опубликованию, необходимо произвести оплату по следующим реквизитам (для сотрудников ЕНУ – 4500 тенге, для сторонних организаций – 5500 тенге):

Реквизиты:

- 1) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «Банк ЦентрКредит»
БИК банка: КСЖВКЗКХ
ИИК: KZ978562203105747338
Кбе 16
Кпн 859- за статью

- 2) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «Bank RBK»
Бик банка: KINCKZKA
ИИК: KZ498210439858161073
Кбе 16
Кпн 859 – за статью

- 3) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «ForteBank»
БИК Банка: IRTYKZKA
ИИК: KZ599650000040502847
Кбе 16
Кпн 859 – за статью

- 4) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «НародныйБанкКазахстан»
БИК Банка: HSBKKZKX
ИИК: KZ946010111000382181
Кбе 16
Кпн 859. - за статью

«За публикацию ФИО автора»

Редактор: Дихан Қамзабекұлы
Шығарушы редактор: І.Р. Құрманғалиев
Дизайн: Ілияс Рысбекұлы

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің
ХАБАРШЫСЫ. Филология сериясы.
- 2019. - 3 (128). - Нұр-Сұлтан: ЕҰУ. 160-б.
Шартты б.т. - 18,0   Таралымы - 30 дана

Мәтін мазмұнына типография жауап бермейді.

Редакция мекенжайы: 010008, Қазақстан Республикасы,
Нұр-Сұлтан қаласы, Қ. Сәтбаев көшесі, 2.
Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті
Тел.: +7(7172) 709-500 (ішкі 31-413)

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің
баспасында басылды